

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEDF)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2025, 25(3), 1586 – 1608. DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1563495

Üretken Yapay Zekânın Akademik Yazma Becerisi Üzerindeki Etkisi: Bir SWOT Analizi

The Impact of Generative Artificial Intelligence on Academic Writing Skills: A SWOT Analysis

Selvanur KAYHAN¹ , Bircan EYÜP²

Geliş Tarihi (Received): 08.10.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 14.05.2025

Yayın Tarihi (Published): 15.09.2025

Öz: Üretken yapay zekânın günümüzde bilimsel araştırma süreçlerinde kullanımı hızla yaygınlaşmakta, bu da birçok alanda tartışmayı beraberinde getirmektedir. Bu alanların başında akademik yazma gelmektedir. Bu çalışmada üretken yapay zekânın akademik yazma becerisi üzerindeki etkisini SWOT analizi yoluyla incelemek amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını 2023-2024 akademik yılının bahar döneminde Türkiye'nin çeşitli devlet üniversitelerinde yüksek lisans veya doktora eğitimi almakta olan 24 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, lisansüstü öğrencilerin akademik yazma süreçlerinde üretken yapay zekâ kullanımının metinlerine geniş bir perspektiften bakabilme, metni tasarlama, dil düzeltmeleri, yaratıcılık ve özgünlük bağlamında önemli avantajlar sağladığı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte etik sorunlar, dilsel hatalar, bireyin özgünlüğünü ve üretkenliğini sınırlama, bilgiyi manipüle etme gibi zayıf yönler oluşturabileceği görülmüştür. Akademik yazma sürecinde üretken yapay zekânın kişiselleştirilmiş danışmanlık, araştırmacıdan kaynaklı problemlerin önüne geçme, zamandan tasarruf ve üretkenliği artırma gibi fırsatlar sunarken araştırmacının yazma becerisinin gerilemesi, kalıp düşünceler sunma, yaratıcılığı ve özgünlüğü ortadan kaldırma, sunulan bilginin sorgulanmadan kabul edilmesi, veri gizliliğinin yok olması ve insan denetiminin azalması gibi tehditleri de beraberinde getirebileceğine dikkat çekilmiştir. Bulgular, üretken yapay zekânın akademik yazma süreçlerinde öğrenciler için önemli bir destekçi olduğunu göstermekte ancak akademik yazımda kullanımının sınırları konusunda bir fikir birliğine varılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akademik yazma, Üretken yapay zekâ, Yazma becerisi, Lisansüstü eğitim

&

Abstract: The use of generative artificial intelligence in scientific research processes is rapidly becoming widespread today, which brings about discussions in many areas. Academic writing is one of these areas. This study aims to examine the impact of generative artificial intelligence on academic writing skills through SWOT analysis. The participants of the study consisted of 24 students who were studying for their master's or doctoral degrees at various state universities in Türkiye in the spring term of the 2023-2024 academic year. Personal information form and semi-structured interview form developed by the researchers were used as data collection tools. Content analysis method was used to analyze the data. As a result of the study, it was revealed that the use of GenAI in graduate students' academic writing processes provides significant advantages in terms of looking at their texts from a broad perspective, designing the text, language corrections, creativity and originality. However, it has been observed that it may create weaknesses such as ethical problems, linguistic errors, limiting the individual's originality and productivity, and manipulating information. It was pointed out that while generative artificial intelligence in the academic writing process offers opportunities such as personalized consultancy, avoiding problems caused by the researcher, saving time and increasing productivity, it may also bring threats such as the decline of the researcher's writing skills, presenting stereotypes, eliminating creativity and originality, accepting the information presented without questioning, loss of data privacy and decreased human control. The findings show that generative AI is an important supporter for students in academic writing processes, but it is important to reach a consensus on the limits of its use in academic writing.

Keywords: Academic writing, Generative artificial intelligence, Writing skills, Postgraduate education

Atıf/Cite as: Kayhan, S., & Eyüp, B. (2025). Üretken yapay zekânın akademik yazma becerisi üzerindeki etkisi: Bir SWOT analizi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 1586-1608, DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1563495

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Arş. Gör. Selvanur KAYHAN, Trabzon Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, selvanurkayhan@trabzon.edu.tr, ORCID 0000-0002-6710-9815

² Doç. Dr. Bircan EYÜP, Trabzon Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, bircaneyup@trabzon.edu.tr, ORCID 0000-0001-8061-1159

1. GİRİŞ

Bir metni zihinde tasarlamak, yazmaya hazırlık yapmak, argümanlarla desteklemek ve sonrasında düzenlemek için gelişmiş akademik yazma becerisine sahip olmak gerekmektedir. Akademik yazma, öğrenmeyi geliştirme veya değerlendirme amacıyla içerik, biçim, yazım ilkeleri, dil ve anlatım açısından belirli kurallar kullanılarak yazılan bilimsel metinleri ifade etmektedir (Curry & Lillis, 2003; Day, 2013; Karagöl, 2020). Akademik metin bir hipotezi, bu hipotezi destekleyecek argümanları içermekte; bunu yaparken de atıf ve kaynakça ile doğrulanmaktadır (Richards & Miller, 2005). Akademik yazma görevlerinde başarı, yazma bilincine ve bu göreve yaklaşma biçimine göre değişkenlik göstermektedir (Irvin, 2010). Aynı zamanda yazarın eleştirel düşünme, sorgulama, araştırma ve yaratıcı düşünme becerilerine sahip olmasını gerekli kılmaktadır (Greene & Lidinsky, 2012). Lisans ve lisansüstü öğrencilerinden beklenen bu becerilerini geliştirerek nitelikli akademik yazılar oluşturmalarıdır. Özellikle lisansüstü öğrencilerinin, eğitim sürecinde bireysel ve grup çalışmalarıyla yayın üretme becerilerinin gelişmesi beklenmektedir (Adams & Chuah, 2022). Bu süreç akademik yazma çalışmalarını eğitim hayatlarının ayrılmaz bir parçası hâline getirmektedir. Bununla birlikte lisansüstü eğitim sürecinde akademik yazma öğrencilerin zorlandıkları alanlardan biridir (Mullen, 2006). Kasım 2022'den beri hayatımıza giren ChatGPT ve benzeri üretken yapay zekâ (ÜYZ) araçları zorlu yazma görevlerinde öğrencilerin kurtarıcısı hâline gelmiştir (Fathi & Rahimi, 2024; Khalifa & Albadawy, 2024; Song & Song, 2023). Ancak güncel araştırmalar ÜYZ'nin öğrencilerin yazma çalışmalarına sunduğu katkıların yanında çok sayıda potansiyel sorunu da beraberinde getirdiğini ifade etmektedir (Dergaa vd., 2023; Kacena vd., 2024). ÜYZ'nin yazma becerisi üzerindeki ikircikli etkisi akademik yazma ile ilgili güçlü ve zayıf yönleri, gelecekte sunabileceği fırsatlar ve yaratabileceği tehditlerin incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Alan yazını incelendiğinde ÜYZ'nin yazma becerisi üzerinde etkilerini derinlemesine inceleyen bir çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmaların genellikle ChatGPT'ye odaklandığı belirlenmiştir. Bu çalışmalarda ChatGPT'nin yazma becerisinde kullanılmasının bilişsel becerileri değiştireceği (Mondal & Mondal, 2023), kontrol altında tutulduğunda değerli bir yazma aracı olabileceği (Jarrah vd., 2023) ya da insan muhakemesinin yerine kullanılmaması gerektiği (Salvagno vd., 2023) gibi farklı sonuçların bildirildiği görülmektedir. Ancak ÜYZ araçları yalnızca ChatGPT ile sınırlı değildir. Gemini, Quillbot, Stable Diffusion 3, Gen-2, Claude bilinen ÜYZ araçlarına örnek gösterilebilir (Law, 2024). Bunun yanında genel olarak ÜYZ'nin bilimsel yazıları oluştururken kullanılabilirliğini tartışan çalışmalar da mevcuttur (Chen, 2023; Gilat & Cole, 2023). İlgili çalışmalardan elde edilen farklı sonuçlar, ÜYZ araçlarının kullanımının akademik yazma üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini bir arada ve sistematik bir şekilde incelenmesi ihtiyacını oluşturmuştur. Bu çalışma ÜYZ araçlarının tümünü kapsamı ve ÜYZ'nin akademik yazma becerisi üzerindeki etkisini SWOT analizi yoluyla sistematik olarak incelemesi yönüyle diğer araştırmalardan ayrılmaktadır. ÜYZ'nin akademik yazma üzerinde güçlü ve zayıf yönleri ile gelecekte sunabileceği fırsatlar ve yaratabileceği tehditlerin değerlendirilmesinin bu alanda çalışan araştırmacılara ve eğitimcilere kapsamlı bir bakış açısı sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca akademik yazma sürecinde ÜYZ'nin avantaj ve dezavantajlarını belirlemede de yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.1. Kuramsal Çerçeve

1.1.1. Akademik Yazma

Yazma, bireyin örgün öğrenime başladığı andan itibaren hayat boyunca karşısına çıkan bir eylemdir. Birbiriyle ilişkili cümlelerin dil bilgisi kurallarına uygun olarak bir araya getirildiği süreç olarak tanımlanan yazma (Ungan, 2007) bireyin günlük yazışmaları, okul hayatındaki yazma etkinlikleri ve meslek yaşantılarındaki yazışmalarında kullanılmaktadır. Bireyin yazma eylemi hayallerini ifade etmek, deneyimlerini kaydetmek, iç dünyasını keşfetmek, yalnızlığını gidermek, bir hikâye yaratmak ve bilgiyi yaymak gibi çeşitli amaçlarla gerçekleşir (Graham vd., 2013). Yazmanın insan hayatını sürdürmek için

elzem bir beceri olması sebebiyle ana dili eğitiminde öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren yazma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Öğrencilerin yazmaya yönelik olumlu tutum ve davranış geliştirmelerini sağlamak (Göçer, 2010) ve farklı yazı türlerinde nitelik kazandırmak okul ortamında yazma becerisini geliştirmek amacıyla yapılan uygulamalardandır. Öğretim kademelerinde öğretilen yazı türlerinden biri de akademik yazılardır (Oshima & Hogue, 2007).

Akademik yazma belirli bir konuda tanımlama, formülize etme ve argüman geliştirme sürecini içeren yazma etkinliğidir (Greene & Lidinsky, 2012). Akademik yazma (I) planlama, araştırma, okuma ve not alma, (II) oluşturma ile (III) gözden geçirme ve düzenleme olmak üzere tekrarlanabilen üç aşamadan oluşmaktadır (Day, 2013). Akademik yazım dili, kullanılan üslup ve kelime hazinesi açısından günlük yazım dilinden farklıdır (Singh & Lukkarila, 2017). Akademik metinler, edilgen dille yazılan, dipnot ve referans sistemleri kullanılan objektif metinlerdir (Hartley, 2008). Bunun yanında disiplinler arası perspektifin getirdiği karmaşık cümle yapısı akademik metinleri klasik bir yazılı metinden farklı kılmaktadır (Greene & Lidinsky, 2012). Akademik metinler bireyin eleştirel okuma, araştırma ve analiz becerilerinin yansımasıdır bu sebeple fikirlerin yanında fikirleri destekleyecek argümanlar da içermektedir (Irvin, 2010). Yukarıda belirtilen prosedür ve beceriler akademik yazma etkinliğini öğrencilerin en zorlandıkları alanlardan biri hâline getirmiştir (Campbell, 2019). Özellikle lisansüstü öğrenim gören öğrenciler için zorlayıcı bir beceri olan akademik yazmanın geliştirilmesi için birtakım yöntem ve teknik önerilmektedir. Akademik yazma becerisinin geliştirilmesinde akran ve öğretmen geri bildirimi uygulamaları (Huisman vd., 2019), öz düzenleme (Hammann, 2005), iş birlikçi öğrenme (Shayakhmetova vd., 2020), sorgulamaya dayalı yazma (Wale & Bogale, 2021) ve teknoloji destekli uygulamaların kullanıldığı bilinmektedir. Özellikle teknolojinin gelişmesiyle birlikte teknoloji araçlarının kullanımının öğrencilerin yazma becerilerinin gelişimini desteklediği ortaya konulmuştur (Hajimaghsoodi & Maftoon, 2020). Teknolojinin beraberinde getirdiği yeniliklerden biri de ÜYZ araçlarının akademik yazma performansını ve sürecini desteklemek amacıyla kullanılmasıdır (Cohen & Moher, 2025; Kim vd., 2024).

1.1.2. Üretken Yapay Zekâ ve Akademik Yazma

Yapay zekâ ilk olarak 1956 yılında “akıllı makineler yapma bilimi ve mühendisliği” şeklinde tanımlanmıştır (McCarthy, 2007, s. 2). Sonraki yıllarda kavrama yönelik ilgi giderek artmış ve 21. yüzyıldan itibaren yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Cave vd., 2023). Günümüzde günlük hayatımızda da önemli yer tutan YZ iş, bilim, sanat, eğitim gibi farklı alanlarda kullanılmaktadır (Ng vd., 2021). Eğitimde K-12’den lisans ve lisansüstü öğretime uzanan süreçte YZ’nin kullanımı gündemdedir. YZ’nin eğitimde öğrenme sürecini destekleyerek değerlendirme yöntemlerini iyileştirme ve öğrencilere daha kişiselleştirilmiş ve uyarlanabilir öğrenme imkânı sunma potansiyeline sahip olduğu ifade edilmektedir (Chiu vd., 2023). Bunun yanında etik gibi problemlere yol açma ihtimali eğitimde YZ’yi bir paradoks hâline getirmiştir (Nguyen vd., 2023). Özellikle son yıllarda geliştirilen ÜYZ araçları eğitimde köklü değişim yaşanacağını işaretleri kabul edilmektedir (Adarkwah, 2024).

ÜYZ; metin, görüntü, video, müzik vb. içerikleri insan benzeri bir şekilde üretebilen YZ sistemleri olarak ifade edilmektedir (Farrelly & Baker, 2023). ÜYZ, dil modellerine ait özellikleri öğrenerek aldığı istemlere dair insan benzeri içerik üretir (Salinas-Navarro vd., 2024). Geliştirilen ÜYZ araçları ile kullanıcılar ihtiyaç duydukları herhangi bir alanda içerik üretme ve paylaşma imkânı bulmaktadır. Bu alandaki gelişmeler, ÜYZ araçlarının dil eğitimi alanında da kullanımını gündeme getirmiştir. Özellikle temel dil becerilerinin geliştirilmesi açısından ÜYZ’nin sunabileceği katkılar araştırmacılar tarafından tartışılmaktadır. Alan yazınında okuma (Lee vd., 2023), konuşma (El Shazly, 2021) ve dinleme (Xiao, 2020) becerilerinin gelişmesinde bu araçlardan yararlanıldığı bilinmektedir. Yazma becerisinde ise yazma araçları, yazma sürecini kolaylaştırma, literatür taraması ve dil düzenlemesi açısından akademik metnin kalitesini artırmayı amaçlamaktadır (Adams & Chuah, 2022). OpenAI’nin ChatGPT’si, Google’ın Bard’ı, Microsoft’un Bing’i gibi ÜYZ araçları bir komutla metin üretme kapasitesine sahiptir (Barrett & Pack, 2023). Bunun yanında değerlendirme, geri bildirim, özel ders ve içerik oluşturma da YZ’nin sunduğu katkılar arasında gösterilmektedir (Nazari vd., 2021). Ancak ÜYZ araçlarının sunduğu referanslardaki

hatalar, kaynakları tespit etmedeki yetersizlikleri, eleştirel düşünme eksikliği ve özgün içerik yaratamama gibi eleştiriler de bulunmaktadır (Shopovski, 2024). Bu çelişki bir taraftan ÜYZ'nin okullarda yasaklanmasına neden olurken (Yang, 2023) diğer taraftan ise bilimsel araştırma süreçlerine entegre edilmesinin kabulüne yol açmaktadır (Barrett & Pack, 2023). ÜYZ'nin yazma becerisi ve dil eğitimindeki yarattığı çelişkileri giderebilmek ve dil eğitimindeki konumunu belirleyebilmek için akademik yazma üzerinde güçlü ve zayıf yönleri ile gelecekte sunabileceği fırsatlar ve yaratabileceği tehditlerin değerlendirildiği bir çalışmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir.

1.2. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı ÜYZ'nin akademik yazma becerisi üzerindeki etkisini SWOT analizi yoluyla incelemektir. Ana amaç doğrultusunda aşağıdaki sorular derinlemesine incelenmiştir:

- 1- Katılımcıların akademik metinlerde ÜYZ kullanımının güçlü yönlerine dair görüşleri nelerdir?
- 2- Katılımcıların akademik metinlerde ÜYZ kullanımının zayıf yönlerine dair görüşleri nelerdir?
- 3- Katılımcıların akademik metinlerde ÜYZ kullanımının gelecekte sunabileceği fırsatlara dair görüşleri nelerdir?
- 4- Katılımcıların akademik metinlerde ÜYZ kullanımının gelecekte oluşturabileceği tehditlere dair görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. Nitel araştırma, olayların doğal ortamında ele alındığı, olguların yorumlandığı ve anlamlandırıldığı süreci ifade etmektedir (Denzin & Lincoln, 2005). Araştırma sorusuna yanıt aramak amacıyla araştırmacı elde ettiği verileri tümevarım ve tümdengelim yöntemleriyle tema ve şemalar kullanarak analiz etmektedir (Creswell, 2023). Bu çalışmada da lisansüstü eğitim gören öğrencilerin ÜYZ'nin akademik yazma becerisi üzerindeki etkisine yönelik görüşleri incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarında amaç, bir duruma özgü bilgiyi derinlemesine inceleyerek açığa çıkarmaktır (Yin, 2017). Bu amaç doğrultusunda gözlemler, görüşmeler, görsel-işitsel materyaller ve dokümanlar kullanılarak durum veya durumlar hakkında bilgi toplanır ve betimlenir (Creswell, 2023). Bu çalışma da ÜYZ'ye dair görüşme yoluyla toplanan verilerin derinlemesine analizini içerdiğinden durum çalışması olarak desenlenmiştir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Çalışmanın katılımcılarını 2023-2024 akademik yılının bahar döneminde Türkiye'nin çeşitli devlet üniversitelerinde yüksek lisans veya doktora eğitimi almakta olan 24 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme önceden belirlenmiş ölçütleri karşılayan durumların incelenmesini ifade etmektedir (Patton, 2002). Bu çalışma, ÜYZ uygulamalarının akademik yazma üzerindeki etkisini incelemeyi içerdiğinden, katılımcıların ÜYZ'ye yönelik bilgi sahibi olmaları ve öğrenim programlarında en az bir dönem bitirmiş olmaları şeklinde iki ölçüt belirlenmiştir. Katılımcıların ÜYZ'yi akademik yazma çalışmalarında kullanma durumundaki çeşitlilik ile akademik yazım sürecinde ÜYZ kullanımına ilişkin görüşlerin sadece bireysel deneyimlere dayalı değil aynı zamanda bu teknolojiyi öğrenmiş ancak henüz pratiğe dökmemiş öğrencilerin öngörülerini de kapsayacak şekilde daha geniş bir perspektiften değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle çalışma ÜYZ konusunda kısmen yeterli ya da yeterli bilgiye sahip 24 lisansüstü öğrencisi ile yürütülmüştür. Katılımcılara ait betimleyici bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.*Katılımcılara Ait Betimleyici Bilgiler*

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Lisansüstü eğitim düzeyi	ÜYZ hakkında bilgi sahibi olma durumu	ÜYZ'yi akademik yazma çalışmalarında kullanma durumu
K1	Kadın	Doktora	Evet	Haftada 1-2 gün
K2	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K3	Erkek	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K4	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K5	Erkek	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K6	Erkek	Yüksek lisans	Evet	Hiç kullanmam
K7	Erkek	Doktora	Kısmen	Haftada 4-5 gün
K8	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K9	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K10	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Hiç kullanmam
K11	Erkek	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K12	Erkek	Doktora	Evet	Haftada 1-2 gün
K13	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K14	Erkek	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 1-2 gün
K15	Kadın	Doktora	Kısmen	Hiç kullanmam
K16	Kadın	Doktora	Evet	Haftada 1-2 gün
K17	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 4-5 gün
K18	Erkek	Yüksek lisans	Evet	Haftada 4-5 gün
K19	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Hiç kullanmam
K20	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Hiç kullanmam
K21	Erkek	Doktora	Kısmen	Hiç kullanmam
K22	Erkek	Doktora	Evet	Her gün
K23	Erkek	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 4-5 gün
K24	Kadın	Yüksek lisans	Kısmen	Haftada 4-5 gün

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu cinsiyet, lisansüstü eğitim düzeyi, ÜYZ konusunda bilgiye sahip olma durumu ve ÜYZ'yi akademik yazma çalışmalarında kullanma durumu olmak üzere dört maddeden oluşmaktadır.

2.3.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı yapılandırılmış görüşme formu için araştırmacılar tarafından ÜYZ ve akademik yazma literatürü incelenmiş ve SWOT analizi içeriği de dikkate alınarak 7 soruluk taslak bir form geliştirilmiştir. Form Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünden iki ve Türkçe Eğitimi Bölümünden iki akademisyene gönderilerek sorular hakkında görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri dikkate alınarak iki soru çıkarılmıştır. Beş sorudan oluşan görüşme formu pilot uygulama için üç yüksek lisans öğrencisine uygulanmıştır. Öğrencilerden alınan dönütler doğrultusunda bir soru daha çıkarılmıştır. Böylece asıl uygulamada dört sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Çalışmanın verileri 2024 yılı Mayıs ve Haziran arasında bir aylık süreçte toplanmıştır. Çalışmada çeşitliliği sağlamak amacıyla farklı üniversitelerde öğrenim gören lisansüstü öğrencilerine ulaşılmıştır. Bu sebeple görüşme formu çevrim içi olarak gönderilmiş, yanıtları kayıt altına alınmıştır. Gelişen teknoloji ile nitel araştırmalarda internetin kullanımı, ulaşım ve randevulaşma açısından araştırmacıya pratiklik kazandırmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Çalışmada 31 lisansüstü öğrencisine ulaşılmıştır. Ancak

dördü ÜYZ hakkında bilgi sahibi olmadığını belirttiği ve üçü soruları yanıtlamadığından ötürü yedi katılımcının formu çalışma dışı bırakılmıştır. Böylece 24 katılımcının verileri analiz edilmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Verilerin analiz edilmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi, benzer verilerin çeşitli temalar etrafında bir araya getirilerek yorumlanmasını ifade etmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Creswell (2023) nitel veri analizinin basamaklarını şu şekilde sıralamaktadır: (I) verilerin hazırlanması ve organize edilmesi, (II) verilerin kodlanması, (III) kodların temalara indirgenmesi ve (IV) verinin şekil, tablo, tartışma şeklinde sunulması. Bu doğrultuda katılımcıların görüşleri Word dosyasında toplanmış ve organize edilmiştir. Sonrasında araştırmacılar bir araya gelerek verileri birden fazla kez okuyarak kodlama yapmıştır. Kodlama sürecinde açık kodlama yöntemi tercih edilmiştir. Açık kodlama nitel verinin farklı bölümlere bölünerek detaylı şekilde analiz edilmesi ve aralarındaki benzerliklerin ve farklılıkların karşılaştırıldığı nitel veri analizi yöntemidir (Saldaña, 2019). Bu çalışmada da veriler küçük anlam birimlerine ayrılarak okunmuş ve ayrıntılı bir şekilde kodlanmıştır.

Araştırma sonuçlarının sunulmasında SWOT analizi yönteminden yararlanılmıştır. SWOT analizi belirli bir organizasyonun güçlü yönlerini, zayıf yönlerini, fırsatlarını ve tehditlerini belirleyerek değerlendiren bir stratejik araç olarak tanımlanmaktadır (Leigh, 2009). Buna göre güçlü yönler, başarıya ulaşmak için gerekli nitelik ve değerlere sahip olmayı; zayıf yönler ise başarıya ulaşmayı engelleyen güçlükleri ifade etmektedir (Helms & Nixon, 2010; Namugenyi vd., 2019). Fırsatlar, gelecekte performansı iyileştirecek olumlu koşulları tehditler ise başarıyı tehlikeye atabilecek riskleri belirtmektedir (Benzaghta vd., 2021; Helms & Nixon, 2010). SWOT analizi çalışmaları belirli bir konuya yönelik mevcut durumu ve gelecekteki eğilimleri ortaya koymak açısından önem taşımaktadır (Puyt vd., 2023). Bu çalışmada da ÜYZ'nin akademik yazma becerisi üzerindeki etkileri SWOT analizi yoluyla sunulularak yapay zekânın ülkemizdeki mevcut durumu ve gelecekteki etkileri değerlendirilmiştir. Katılımcılardan alınan yanıtlara dayanarak araştırmacılar tarafından bu dört unsura dayalı SWOT matrisi tasarlanmıştır. Yapılan kodlama sonrasında kodlar SWOT analizinin bileşenleri olan strengths (güçlü yönler), weakness (zayıf yönler), opportunities (fırsatlar) ve threats (tehditler) temaları altında sınıflandırılmıştır. Son olarak yapılan sınıflandırma raporlanmıştır.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel bir çalışmanın her aşamasında geçerlik ve güvenirliliğin dikkate alınması gerekmektedir (Merriam, 2018). Nitel araştırmalarda (I) araştırmanın tasarım sürecinde, (II) araştırmanın başlangıcında, (III) veri toplamada, (IV) verilerin analizinde, (V) raporlaştırmada ve (VI) yayımlama sürecinde etik ilkeleri benimsemek amacıyla çeşitli stratejiler önerilmiştir (APA, 2010; Creswell, 2023; Lincoln, 2009; Mertens & Ginsberg, 2009). Bu çalışmada da çeşitli stratejiler kullanılarak geçerlik ve güvenirlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmada, araştırmanın tasarım sürecinde Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan (Tarih: 04.03.2024, Sayı no: E-81614018-050.04-2400011962) izin alınmıştır. Araştırmanın başlangıcında katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcılardan gizliliği ihlal edecek herhangi kişisel bir veri elde edilmemiştir. Aynı zamanda yönlendirici sorulardan kaçınılmıştır. Ham verilerin uzman görüşünden geçmesi Merriam'ın (2018) önerdiği stratejilerden biridir. Bu çalışmada da geliştirilen veri toplama aracı uzman görüşüne sunulmuştur. Verilerin analizi sürecinde olumlu-olumsuz her sonuç rapor edilmiştir. Aynı zamanda güvenirliliği sağlamak amacıyla kodlama aşamasında araştırmacılar bir arada çalışmış ve derinlemesine inceleme gerçekleştirilmiştir. Kodlama ve kategorileştirme esnasında uzlaşma sağlanamayan durumlarda istişare edilerek görüş birliğine varılmaya çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırmanın doğası gereği doğrudan alıntılara yer verilmiş ancak güvenirliliği sağlamak amacıyla katılımcılar K1, K2, K3... şeklinde kodlanarak ifade edilmiştir. Raporlaştırma aşamasında metin okuyucunun anlayabileceği bir dil kullanılarak yazılmıştır. Yayımlama süreci için ise bu çalışmanın

verileri yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılmış, farklı araştırmalar için verilerden tekrar yararlanılmamıştır.

2.6. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

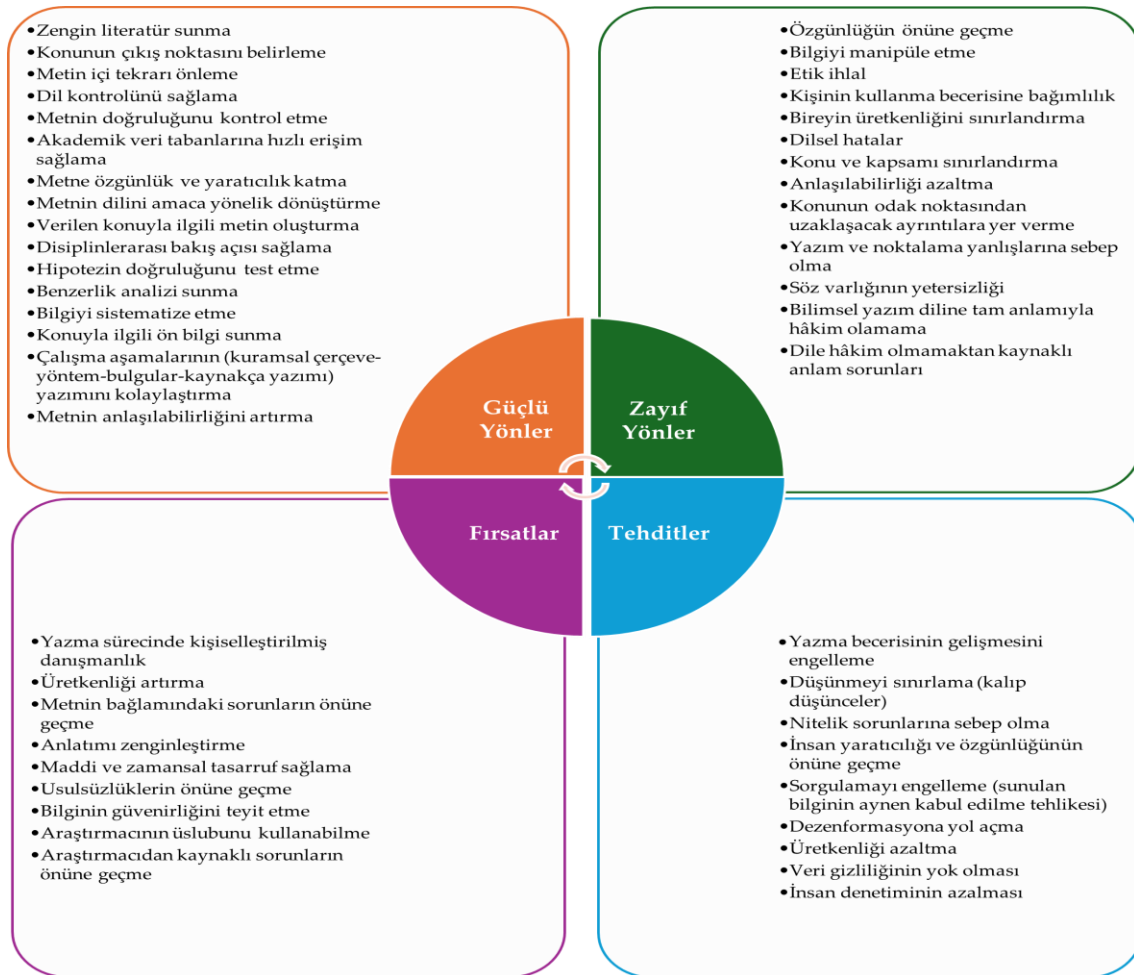
Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 04.03.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-81614018-050.04-2400011962

3. BULGULAR

Katılımcıların görüşleri doğrultusunda yapılan ÜYZ'nin akademik yazma üzerindeki etkilerine ilişkin SWOT analizi Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. ÜYZ'nin akademik yazma becerisi üzerindeki etkilerine ilişkin SWOT analizi

Güçlü Yönler

Çalışmada ÜYZ'nin akademik yazma becerisi üzerindeki güçlü yönleri on altı başlık altında sınıflandırılmıştır.

Lisansüstü öğrencilerine göre ÜYZ'nin akademik yazma süreçlerine en büyük katkısı üzerine çalıştıkları konu ile ilgili zengin bir literatür sunmasıdır. Katılımcılardan beşi bu yönde görüş bildirmiştir. K1 içeriğini aradığı bazı yabancı makale ve kitaplara hızlıca ulaşmak için listeleme yapma açısından ÜYZ'den yararlandığını ifade ederken K3 de ÜYZ'nin kaynak önererek metne katkı sağladığını dile getirmiştir. K6 da bu konudaki görüşünü "konu ve kapsam olarak çeşitli kaynaklara ulaşılmasını kolaylaştırabilir" şeklinde belirtmiştir. K17 görüşünü "akademik metinlerde iki değişken arasındaki ilişkiyi bağlama noktasında sıkıntı yaşadığımda yapay zekâya bu iki değişken arasındaki ilişkileri soruyorum, kendi bulgularım ile karşılaştırarak bir çıkarım yapıyorum. Oldukça aydınlatıcı oluyor. Gözümden kaçan konulara değinme imkânı buluyorum" şeklinde ifade etmiştir. K18 ise görüşünü "yapay zekâ özellikle farklı bir kaynaktan beslenecek şekilde eğitilmemişse kaynak olarak erişilebilir interneti kullanır. Bu sayede çok geniş bir veri tabanını tarayarak literatürdeki önemli çalışmaları bulabilir" şeklinde dile getirmiştir. Lisansüstü öğrenciler ÜYZ'den bir araştırma konusuyla ilgili ilham aldıklarını dile getirmişlerdir. K1 görüşünü "eğer yazımın bir kısmında güçlük çekiyorsam o konuyu destekleyen başka konularla ilgili sorular sorduğumda fikir verebiliyor. Yani bazı noktalarda esin kaynağım olabiliyor" şeklinde; K21 ise "üretken yapay zekâ, özellikle araştırmaların konu ve kapsamının niteliğini artırabilir. Çünkü konu ve kapsam araştırmacılar için sınırlandırması zor bir alandır. Konu ve kapsamı iyi zemine oturtulamamış çalışmalar, ortaya çıkış amacına tam anlamıyla hizmet edemeyecektir. Üretken yapay zekânın imkânları, insan zekâsının sınırlı kalabileceği bu durumda araştırmacılar için daha zengin içerik sunabilir" şeklinde ifade etmiştir. Bunun yanında katılımcılar ÜYZ'nin çeşitli sözcükler önererek metin içi tekrarı önlediğini ifade etmişlerdir. K3 yapay zekâ araçlarının metin yazarken tekrara düşmememiz için yeni sözcükler önerdiğini ifade etmiştir. K17 ise sözcük kullanımında tekrara düşmekten kurtardığını dile getirmiştir: "Örneğin bir kelimeyi çok kullandıysam ve o kelimenin kullanabileceğim eş anlamlılarını o an hatırlayamıyorsam, yapay zekâ ile eş anlamlılarını bulup zaman kaybı yaşamaktan kurtuluyorum."

Lisansüstü öğrencilerine göre ÜYZ'nin akademik yazma süreçlerinde sağladığı bir diğer katkı dil bilgisi kontrolü sağlama özelliğidir. K4 kendi oluşturduğu metni ÜYZ araçlarıyla dil bilgisi açısından kontrol ettirip dönüt alabileceğini belirtmiştir. K9 ise görüşünü "aynı zamanda oluşabilecek dil bilgisel sorunların da önüne geçtiğini düşünüyorum" şeklinde dile getirmiştir. K11 dil bilgisi ve cümlede anlamda yaşanılacak sorunları minimum seviyeye indirebileceğini belirtmiştir. K16 da dil bilgisi zayıf kişiler için doğru yazım konusunda yardımcı olabileceğini, özellikle çeviri metinlerden kaynaklı yanlış yorumlama sebebiyle alınan hatalı bilgileri kontrol ederken kullanılabileceğini ifade etmiştir. K18 ÜYZ'nin metinlerdeki dil bilgisi ve yazım hatalarını ve cümleler arası tutarsızlıkları tespit ederek araştırmacılara yardımcı olabileceğini dile getirmiştir. K19 ise görüşünü "metinde yanlış yazılmış kısımların düzeltilmesi konusunda metinlerin niteliğini artırabilir. Özellikle gözden kaçan yanlış yazılmış imla konusunda yardımcı olabilir" şeklinde dile getirmiştir. K5, K7, K10, K13, K15, K20, K22, K23 ve K24 de benzer görüşlerde bulunarak dil bilgisi kontrolü açısından ÜYZ'nin faydalı bir araç olduğunu belirtmişlerdir.

Lisansüstü öğrenciler, oluşturdukları metne ait bilgilerin ve iddiaların doğruluğunu kontrol etmede ÜYZ'den yararlandıklarını dile getirmişlerdir. Katılımcıların dördü bu yönde görüş bildirmiştir. K4 kendi ürettiği metinleri doğruluk açısından kontrol ettirip dönüt alabileceğini ifade etmiştir. Benzer şekilde K10 da doğruluk noktasında, bilgilere daha geniş kapsamlı sahip olacağından işe yarayabileceğini belirtmiştir. K18 ÜYZ'nin metindeki bilimsel iddiaları ve verileri kontrol ederek doğruluklarını teyit edebileceğini belirtmiştir. K16 ve K23 de ÜYZ'nin metindeki bilgileri doğrulayarak yazara yardımcı olacağını bildirmişlerdir. K6 ve K13 ÜYZ aracılığıyla veri tabanlarına kolaylıkla ulaşabildiklerini ifade etmişlerdir. K6 ilgili araçların akademik veri tabanlarına çok hızlı ulaştığını ifade etmiştir. K13 ÜYZ kullanılarak yapılan araştırmalara daha erken sürede ulaşma imkânı olacağını dile getirmiştir. Metne özgünlük ve yaratıcılık katma iki katılımcının görüşlerinde yer bulmuştur. K13 konu ve kapsam konusunda yaratıcılık katabileceğini ve özgünlükte olumlu ilerlemeler

sağlayabileceğini ifade etmiştir. K18 görüşünü “yapay zekâ teknolojisinin bir kolu olan doğal dil işleme teknolojisi insan üretimi metinlerin makineler tarafından anlaşılması ve makinelerin bundan beslenerek benzer, yaratıcı metinler oluşturabilmesini sağlar” şeklinde dile getirmiştir. Metnin dilini ve üslubunu kendi amacına yönelik dönüştürme ile ilgili olarak K12 görüş bildirmiştir: “Oluşturulan bir paragraf istenilen yazım dilinde (akademik, gündelik vb.) redaksiyon edilebilir.” K12 ve K15 ÜYZ’den yeni bir metin oluşturma aşamasında faydalandıklarını belirtmişlerdir. K12 görüşünü belirlenen bir konu hakkında istenilen bağlamda metin oluşturma şeklinde; K15 görüşünü anlamlı bir paragraf oluşturma şeklinde dile getirmişlerdir. K16 ÜYZ aracılığıyla farklı konu alanlarıyla ilgili bilgi edinerek bakış açısının genişlediğini dile getirmiştir. K16 görüşünü “örneğin metnimizi yazarken aklımıza gelmeyen bir ilişkiyi kurmamıza yardımcı olabilir. Disiplinler arası bakış açısı sağlayabilir” şeklinde dile getirmiştir. K18 ise çalışmasına ait hipotezin doğruluğunu test ederken ÜYZ’den yardım aldığını belirtmiştir: “İddiaları hem çalışmanın kendi verileriyle hem de literatürdeki ulaşabildiği verilerle karşılaştırabilir.”

Lisansüstü öğrencilere göre ÜYZ’nin yazma sürecine bir diğer katkısı benzerlik analizi sunabilmesidir. K18 bu yönde görüş bildirmiştir: “Üretken yapay zekâ, araştırma konusunu ve metni geniş bir akademik veri tabanıyla karşılaştırarak benzerlik analizi yapabilir ve intihal riski taşıyan bölümleri belirleyebilir.” Öğrenciler aynı zamanda ÜYZ araçlarının bilgiyi sistematize ve organize etmeyi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. K9 bu yönde görüş bildirmiştir. K9 düşüncelerini daha sistematik ve net bir şekilde ifade etmeyi sağladığını belirtmiştir. ÜYZ’nin yazma sürecine bir diğer katkısı konuyla ilgili ön bilgi sunma özelliğidir. K8 bu yönde görüş bildirmiştir: “Bir araştırmaya başlamadan önce konuya genel bir şekilde bakabilmek için de yararlı oluyor. Konuyla ilgili başlangıçta merak ettiklerimi öğrenebiliyorum.” Çalışma aşamalarının yazımını kolaylaştırma ile ilgili üç katılımcı görüş bildirmiştir. K7 ÜYZ’nin yöntemsel bilgi sunduğunu ifade etmiştir. K24 kaynakça yazımını kolaylaştırdığını dile getirmiştir. K22 ise kuramsal çerçevenin hazırlanması, bulgulara yönelik istatistiğin yapılması, bulguların raporlaştırması aşamalarında ÜYZ’nin katkı sağladığını belirtmiştir. Metnin anlaşılabilirliğini artırma ile ilgili dört katılımcı görüş bildirmiştir. K8 görüşünü “bazen bir cümleyi nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum bu anlamda yardımcı oluyor. Cümlemin anlaşılabilirliğini artırıyor” şeklinde ifade etmiştir. K11 de ÜYZ’nin metnin anlaşılabilirliğini olumlu yönde geliştirdiğini dile getirmiştir. K18 ve K23 ÜYZ’nin karmaşık ifadeleri daha sade ve anlaşılır şekilde yeniden düzenleyebildiğini belirtmiştir.

Zayıf Yönler

Çalışmada ÜYZ’nin akademik yazma becerisi üzerindeki zayıf yönleri on üç başlık altında sınıflandırılmıştır.

Lisansüstü öğrencilerine göre ÜYZ’nin akademik yazma süreçlerine en büyük zararı kendi yaratıcılıklarının önüne geçmesidir. Katılımcılardan on beşi bu yönde görüş bildirmiştir. K4 verdiği cevaplarda kullandığı kelime grupları ve yapılar aynı olduğu için özgünlük konusunda sorun oluşturabileceğini ifade etmiştir. K6 benzer konuları çalışanlar için çok fazla tekrara düşülmesine sebebiyet verebileceğini bu sebeple özgünlüğe engel olduğunu dile getirmiştir. K8 görüşünü “özgünlük açısından düşürebilir. Kendi cümlelerini oluşturuyor fakat yine de asıl kaynağı göremediğimiz için özgünlüğü düşürebilir” cümleleriyle; K9 görüşünü “yapay zekâ olmasının yanında bir veri sistemi olduğu için düşük bir ihtimal de olsa tekrarlaması mümkündür. Bu durum farklı araştırmacıların benzer cümleler kurmasına sebebiyet verebilir” cümleleriyle K10 ise “genel olarak yazacağı cümleleri farklı sitelerden alarak kopyalama ihtimali de bulunduğundan bu metnin özgürlüğünün düşmesine neden olabilir” cümleleriyle dile getirmiştir. K16 ÜYZ’nin akademik metinlerde özgünlüğü engellemesine dair görüşünü “özgünlük, yapay zekânın en büyük sınırlarından biri. Benzer anahtar kelimeleri aratan araştırmacılar yapay zekâ tarafından benzer metinler sağlanmaktadır. Araştırmacı da kendi fikrini katmakla uğraşmayınca ortaya tektipleşen akademik metinler çıkmaktadır. Bu durum hem içerik hem konu başlıkları hem de kaynakça açısından böyledir ve akademik çalışmaların özgünlüğünü düşürmektedir. Özellikle kaynakçada aynı kaynaklardan (çok kullanılan, bilinen, en fazla alıntılanan vb.) alıntı yapacağı için özgünlük düşecektir” cümleleriyle ifade etmiştir. Benzer şekilde K1, K2, K7, K14, K15, K18, K20, K23 ve K24 de ÜYZ’nin özgünlük açısından engel teşkil ettiğini ifade etmişlerdir.

Lisansüstü öğrenciler ÜYZ’nin yazma sürecinde bilginin güvenilirliği açısından risk taşıdığını belirtmişlerdir. Katılımcıların 10’u bu yönde görüş bildirmiştir. K1 ÜYZ’nin akademik metinlerin niteliğini

doğruluk açısından düşürebileceği, yanıltıcı bilgiler verme açısından risk barındırdığını belirtmiştir. K6 ÜYZ'nin manipüle gücünü "doğruluk konusunda yapay zekâ manipüle edilebilir. Sahte dijital veri tabanları ile kontrolden geçmeyen makaleleri kullanıma sunabilir" cümleleriyle ifade etmiştir. K18 doğru olmayan veya bağlamdan kopuk bilgileri sunarak güvenilirliği tehlikeye atabileceğini belirtmiştir. K12 ÜYZ'nin kaynak havuzunda bulunan bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. K2, K3, K5, K13 ve K24 ÜYZ'nin sunduğu bilgilerin doğruluk açısından şüphe uyandırdığını vurgulamışlardır. K23 yanlış bilgi veya yanlış yorumlar ekleyebileceğini dile getirmiştir. Bilginin güvenilirliği ile ilgili bir diğer sorun ise etik ihlal olarak raporlanmıştır. Etik ihlal başlığı altında dört katılımcı görüş bildirmiştir. K8 bilginin kaynağının gizliliğinin etik ihlale yol açabileceğini dile getirmiştir: "Direkt olarak asıl kaynağı göremediğimiz için pek çok açıdan niteliğini düşürebilir." K9 da etik ihlale vurgu yapmıştır. K18 ÜYZ'nin benzer metinlerden fazla alıntı yaparak intihal riskine yol açabileceğini belirtmiştir. K23 diğer kaynaklardan alınmış ifadeleri yeterince değiştirmeden kullanabileceğini ifade etmiştir. ÜYZ'nin insan tarafından kullanılması, onu insanın becerisiyle sınırlı hâle getirmektedir. İki katılımcı bu yönde görüş bildirmiştir. K14 yapay zekânın insan beyninin sınırladıklarıyla yetindiğini dile getirmiştir. K22 ise akademik metinlerin niteliğini düşürenin yapay zekâ değil yapay zekâyı hatalı kullanan kişiler olduğunu belirtmiştir.

Katılımcılar ÜYZ'nin yazma becerisinin gelişmesini engelleyerek üretkenliği sınırlandırdığını dile getirmişlerdir. K17 gereğinden fazla ÜYZ kullanımının metnin niteliğini düşürdüğünü dile getirmiştir: "Birey metni kendisi oluşturup ihtiyaç duyduğu noktalarda yapay zekâdan yararlanmak yerine tüm metni yapay zekâyı yazdırıp araya birkaç tane kendine ait cümle ekleme yolunu seçerse bu niteliği oldukça düşürür." K18 ise ÜYZ araçlarının kullanımının dil bilgisi hatalarına sebep olma, konu ve kapsamı sınırlandırma, anlaşılabilirliği azaltma, konunun odak noktasından uzaklaşacak ayrıntılara yer verme ve yazım ve noktalama yanlışlarına sebep olabileceğini belirtmiştir: "Üretken yapay zekâ, akademik metinlerin dil bilgisi, konu ve kapsam, anlaşılabilirlik açısından bazı durumlarda niteliğini düşürebilir. Örneğin karmaşık dil yapılarında hatalar yaparak metnin profesyonelliğini zedeleyebilir, konuyu genişletirken gereksiz veya ilgisiz bilgiler ekleyerek odak noktasını dağıtabilir, teknik terimleri yanlış kullanarak metni anlaşılması zor hâle getirebilir." Bunun yanında K19 ÜYZ'nin kendi sistemlerinde yer alan söz varlığının doğal söz varlığını karşılamadığını ifade etmiştir: "Yazdığım kelime yapay zekâda bulunmadığı için doğal olarak direkt yanlış kabul ediyor. Oysaki bu kelime yapay zekânın kendi havuzunda bulunmayan bir kelime. Buna dikkat etmeyip sırf yapay zekâ dedi diye doğru olanı yanlışla çevirme durumları olabilir." K21 ÜYZ'nin Türkçeye tam anlamıyla hâkim olamamasından kaynaklı oluşturulan cümlelerde anlam sorunları olduğunu ifade etmiştir: "Dil bilimsel sorunlar araştırmanın okuyucu açısından anlaşılabilirliğini olumsuz etkileyebilir. Örneğin, Türkçenin dil bilgisi sistemine uygun olmayan cümlelerin kullanımı metin içi bağlantıları zayıflatacak ve bazı durumlarda anlam karmaşıklığını beraberinde getirecektir." K21 aynı zamanda ÜYZ'nin bilimsel yazım diline tam anlamıyla hâkim olamadığını da dile getirmiştir: "Üretken yapay zekâ uygulamaları, akademik yazmada kullanılan dilin inceliklerini tam anlamıyla yansıtmak alt yapıyı sunmadığı durumlarda dil bilimsel sorunlara yol açabilir."

Fırsatlar

Çalışmada ÜYZ'nin gelecekte akademik yazma becerisi ile ilgili sunabileceği fırsatlar dokuz başlık altında sınıflandırılmıştır.

Lisansüstü öğrencilerine göre gelecekte ÜYZ'nin akademik yazma süreçleri ile ilgili sunacağı fırsatlardan biri yazma sürecinde danışmanlık yapabilmesidir. K1 gelecekte ÜYZ'nin tamamıyla danışmanlık yapabilen bir araca dönüştürülebileceğini ifade etmiştir. K3 ÜYZ'nin sunabileceği fırsatları "yapay zekâ akademik yazma konusunda fikir verici veya taslak üretken olarak destek olabilir. Metinler hakkında feedback verebilir" olarak belirtmiştir. K8 ÜYZ'nin gelecekte sağlayacağı en büyük fırsatın yeni bir şey oluşturacakken bir fikir vermesi olduğunu dile getirmiştir. K16 akademik çalışmalara yeni başlayanlar açısından yol gösterici bir rehber olabileceğini belirtmiştir. K18 geribildirim ve revizyon sürecinde anında düzeltmeler ve öneriler sunabileceğini ifade etmiştir. K19 çalışmaların hazırlanma süresini kısaltabileceğini belirtmiştir.

Katılımcılara göre ÜYZ aynı zamanda araştırmacıların üretkenliğini artıracak bir araca dönüşebilir. K1 ÜYZ'nin yazmaya yönelik duyuşsal becerileri geliştirerek üretkenliği artıracığını düşünmektedir: *"Tüm bunların yanında kişinin yazma tutukluğu ve kaygısının önüne geçebilirse üretkenliği arttırma rolü olabilir. Kişinin yazma motivasyonunu arttırabilir."* K10 ise bilgilere daha hızlı ulaşma imkânı sağlayabileceğini ve bu sayede üretkenliği arttırabileceğini dile getirmiştir. K16 ÜYZ'nin yazma şablonu oluşturmada kolaylık sağlayabileceğini belirtmiştir.

Katılımcılara göre gelecekte ÜYZ metnin bağlamından kaynaklı sorunların önüne geçebilir. K9 görüşünü *"belirlenen yazı bölümlerinin daha doğru şekilde bir araya geleceğini düşünüyorum"* cümleleriyle dile getirmiştir. K23 ise dil ve imla hatalarını düzeltip cümleleri sadeleştirebileceğini belirtmiştir. Katılımcıların dördü ÜYZ'nin gelecekte metnin anlatımını zenginleştirebileceğini bildirmişlerdir. K6 *tekrara düşmenin azalabileceğini* dile getirmiştir. K24 dil bilgisi açısından metne katkı sağlayacağını ifade etmiştir. K12 ÜYZ kullanımının örnek çeşitliliği ve farklı perspektif kazandırıp anlatımı güçlendirebileceğini belirtmiştir. K16 bilgileri bulma ve ilişkilendirme konusunda kolaylıklar sağlayacağını düşünmektedir. Lisansüstü öğrenciler ileride ÜYZ'nin maddi ve zamansal açıdan tasarruf sağlayacak bir araç konumunda olacağını bildirmişlerdir. K2, K5, K9, K13, K14 ve K17 ÜYZ'nin gelecekte araştırmacılara hız kazandıracağını vurgulamışlardır. Benzer şekilde K12 de ÜYZ'nin hız ve ekonomiklik kazandırabileceğini dile getirmiştir. K15 ÜYZ'nin ekonomiklik, pratiklik ve hız açısından gelecekte katkı sunabileceğini belirtmiştir. K18 görüşünü *"zaman yönetimi ve verimlilik açısından yapay zekâ veri toplama, analiz ve literatür taramasını hızlandırarak araştırmacıların yazım ve analizlere odaklanmasını sağlar"* şeklinde ifade etmiştir. K14 ÜYZ'nin usulsüzlüklerin önüne geçmede yardımcı olabileceğini belirtmiştir.

ÜYZ'nin gelecekte sunabileceği fırsatlara ilişkin bir diğer görüş bilginin güvenilirliğini teyit etme imkânı sağlayabilmesidir. K16 bilginin güvenilirliği konusunda sorgulama yapmayı kolaylaştırabileceğini bildirmiştir. K18 *intihal kontrolü yaparak metinlerin özgünlüğünü denetleyebileceğini* ifade etmiştir. Araştırmacının üslubunu kullanabilme başlığı altında K6 görüş bildirmiştir. K6 *akademik olarak belirli birikime ve yazma geçmişine sahip kişilerin kendi üslubu üzerinden yazım gerçekleşirse özgünlüğün de kaybolmayacağını* dile getirmiştir. ÜYZ aynı zamanda araştırmacıdan kaynaklı sorunların önüne geçebilir. K21 ÜYZ'nin sorunlara çözüm olabileceğini *"üretken yapay zekâ, özellikle araştırmacıdan kaynaklanan bazı sorunların ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilir. Akademik çalışmalarda temel sorunlardan birisi, araştırmacıların yer yer objektiflikten uzaklaşarak şahsi düşüncelerini çalışma ortamına taşımalarıdır. Üretken yapay zekâ, insanlardan farklı olarak duygu ve düşüncelerden arınık olacağı için akademik yazımın daha bilimsel temellerde sürdürülmesini sağlayabilir"* sözleriyle dile getirmiştir.

Tehditler

Çalışmada ÜYZ'nin akademik yazma becerisi üzerinde oluşturabileceği potansiyel tehditler dokuz başlık altında sınıflandırılmıştır.

Lisansüstü öğrencilerine göre gelecekte akademik yazma becerisini tehdit eden en büyük engel ÜYZ'nin insan yaratıcılığının ve özgünlüğünün önüne geçme ihtimalidir. Dokuz katılımcı bu yönde görüş bildirmiştir. K2 ÜYZ'nin gelecekte özgünlük açısından tehdit oluşturabileceğini ifade etmiştir. Benzer şekilde K3 *"yapay zekâ araçları insan yaratıcılığının önüne geçebilir ve özgünlüğün önüne geçebilir"* sözleriyle endişesini dile getirmiştir. K4 özgünlük sorununu *"yapay zekâ desteği ile yazılan makaleler sonucunda tektipleşme olabilir"* cümleleriyle ifade etmiştir. K5 ve K10 ÜYZ'nin *metin oluştururken özgünlük açısından risk oluşturabileceğini*; K9 *araştırmadaki yazıların tekrara düşmesine yol açabileceğini* belirtmişlerdir. K16 ÜYZ'nin potansiyel riskini *"bunun dışında aynı fabrikanın ürünü olan akademik metinler türeyecektir. Evet, insanlar da aynı şeyi söyler ama söyleme şekli yani üslup kişiden kişiye değişkenlik gösterir. Bu yüzden akademik çalışmalar bilhassa söylemlerinde özgünlük barındırır. Ama yapay zekâ tek bir üsluba sahip görünmektedir ve bu özelliği çeşitlendirilmezse yapay zekâ yardımıyla gerçekleştirilen araştırmaların tek bir kaleminden çıkmış gibi görünmeleri kaçınılmazdır"* cümleleriyle dile getirmiştir. K18 ise düşüncesini *"araştırmacılar sürekli yapay zekâyı başvurarak kendi yaratıcılıklarını geliştiremeyebilirler"* cümleleriyle ifade etmiştir. K19 ise *"yaratıcılık konusunda kısıtlı kalabilir bu da akademik çalışmalarda özgünlüğün düşmesine zemin hazırlayabilir"* görüşünü bildirmiştir.

Lisansüstü öğrencilerine göre gelecekte ÜYZ akademik yazma becerisinin gelişimini engelleme açısından tehdit oluşturmaktadır. Katılımcıların beşi bu yönde görüş bildirmiştir. K1, ÜYZ'nin *kişinin yazma becerisi üzerinde kısıtlayıcı bir etki yaratabileceğini* ifade etmiştir. K8 ise *"İnsanları çalışıp araştırmaktan uzaklaştırabilir. Akademik yazma becerisini de olumsuz yönde etkiler"* sözleriyle ÜYZ'nin potansiyel bir tehdit olduğunu vurgulamıştır. K18 *yapay zekâya bağımlılığının akademik yazma becerilerinin azalmasına neden olabileceğini* belirtmiştir. Benzer şekilde K20 de endişesini *"kişi yazma sürecinin tamamını yapay zekâ ile yürütürse kendi gelişimi açısından olumsuz sonuçlar doğuracağından endişeliyim"* sözleriyle dile getirmiştir. K23 de öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmesini engelleyebileceğini ifade etmiştir.

Katılımcılardan dördü ÜYZ'nin düşünme becerilerini sınırlayarak gelecekte yazma becerisi açısından risk oluşturacağını ifade etmişlerdir. K1 ÜYZ'nin özellikle edebiyat gibi alanlarda çalışan akademisyenler için düşünceleri sınırlayıcı bir araç vazifesi görebileceğini dile getirmiştir. K18 ÜYZ'nin gelecekte eleştirel düşünme yeteneğini azaltarak akademik yazma becerisini tehdit edeceğini vurgulamaktadır. Benzer şekilde K21, insanların zihinsel uğraşlarını törpülemesi yönüyle risk taşıdığını dile getirmiştir. K24 de yazarın düşünme becerilerini köreltebileceğini dile getirmiştir. K2 ÜYZ'nin *metinlerin kalitesi* açısından tehdit oluşturabileceğini belirtmiştir.

Katılımcılar ÜYZ'nin sorgulama becerisini kısıtlayarak yazma becerisi için potansiyel risk oluşturduğunu belirtmişlerdir. K4 ÜYZ'nin *yazarlarda da çoğu zaman sorgulamadan kabul etme tutumunu tetikleyebileceğini* belirtmiştir. K16 ÜYZ'nin *"kutunun dışını düşünme"* becerisinin gelişimini sekteye uğratacak büyük bir tehdit olduğunu dile getirmiştir. Bunun yanında ÜYZ bilgisi çarpıtma riski de taşımaktadır. K6 bu konuyla ilgili görüşünü *"güç gücü tutanın elindedir. Algoritmalar şirket tabanlı oluşturulduğundan kitleler istedik biçimde yönlendirilebilir. Dezenformasyonlar yaşanabilir"* cümleleriyle ifade etmiştir. K12 ise ÜYZ'nin bilgi kirliliği, güvensiz kaynaklar, tutarsız bilgiler meydana getirebileceğini dile getirmiştir. K23 ÜYZ'nin *yanlış bilgi içerebileceğini*, K18 ise *eksik ve yanlış bilgilerin akademik çalışmalarda kullanılabileceğini* vurgulamışlardır. Üretkenliği azaltma başlığı altında iki katılımcı görüş bildirmiştir. K11 gelecekte ÜYZ'nin *öğretim elemanları ve öğrencilerde belli bir seviyede tembellek yaratabileceğini* dile getirmiştir. K16 da *"tembelleşen bir akademik araştırmacı profili oluşması bence en büyük risklerden biri. Oturduğu yerden iki tuşa basarak önüne çıkan bilgileri sorgulamadan aynen yayımlayacak kişiler olacaktır"* cümleleriyle K11 ile paralel bir görüş bildirmiştir.

Katılımcılar ÜYZ'nin veri gizliliğinin yok edilerek etik risk oluşturabileceğini bildirmişlerdir. K7, K15, K18 ve K23 *intihal riski* nedeniyle ÜYZ'nin etik risk oluşturabileceğini dile getirmişlerdir. K9 ise sisteme yüklenen verilerin gizliliğinin tehdit oluşturabileceğini ifade etmektedir: *"Zamanla güvenilirliğin düşeceğine inanıyorum. Bunun bir veri sistemi olarak oluştuğu düşünüldüğünde yazdığım her bir kelime veya metin bir veri olarak sisteme girer ve yazılan orijinal metin farklı araştırmacıların önüne düşebilir. Bu durum güvenilirliği düşürür."* K13'ün *"bir başkasının ürettiği çalışmaları kendimizin gibi bir şekilde gösterebilir belki. Etik açıdan riskler oluşturabilir"* görüşü K9 ile benzerlik taşımaktadır. İnsan denetiminin azalmasına yönelik üç katılımcı görüş bildirmiştir. K17 görüşünü *"yapay zekâ çok profesyonel akademik metinler oluşturabiliyor. Akademik çalışmalar yapmak biraz da verilen emekler dolayısıyla değerli. Bu nedenle metinlerini baştan sona yapay zekâya yazdıracak ve yazdığı konuda doğru düzgün bir bilgisi olmayacak birçok birey ile karşı karşıya kalacağımıza inanıyorum"* sözleriyle belirtmiştir. Benzer şekilde K18 *aşırı otomasyon nedeniyle insan denetiminin azalmasını ve ÜYZ'nin ürettiği metinlerin gözden geçirilmesine gerek duyulmamasını bir risk olarak görmektedir. K20 akademik metinlerde insan denetiminin azalmasının bilimin doğasına aykırı olduğunu dile getirmektedir: "Doğanın kanunu gereği her şey insanı temel alarak tasarlanmıştır. Bilim, insanlarla doğmuş ve onların zihinlerinden süzülen ürünlerle varlığını devam ettirmiştir. Bu bağlamda üretken yapay zekânın diğer alanlarda da olabileceği gibi akademik yazmada da insan faktörünü tamamen ortadan kaldırması düşüncesi bilimin doğuşuyla ters düşecektir. Akademik ürünlerin insan faktöründen tamamen soyutlanması yönüyle riskler taşımaktadır."*

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

ÜYZ akademi dünyasında çeşitli tartışmaların odağında yer alsa da araştırmacılar tarafından bilimsel araştırmaların çeşitli süreçlerinde kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır. Bu çalışmada ise ÜYZ'nin akademik yazma sürecindeki güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri lisansüstü eğitimi alan öğrencilerin görüşleri aracılığıyla incelenmek istenmiştir. Akademik araştırmalarda devrim yaratma potansiyeline sahip olduğu vurgulanan ÜYZ'nin (Alshater, 2022) şu anki gelişmeler ışığında özellikle akademik yazım süreçlerinde araştırmacılara çeşitli imkânlar sunarken (Golan vd., 2023) aynı zamanda pek çok tartışmayı da gündeme getirdiği bilinmektedir (Munk vd., 2024). Bu bağlamda akademik kariyerlerinin henüz başında olan lisansüstü öğrencilerinin teknolojik gelişmelere daha kolay uyum sağlayabilme yetenekleri ve aynı zamanda bazı uzmanlar tarafından yaşadıkları dönem itibarıyla dijital yerli kabul edilmeleri (Evans & Roberstson, 2020) nedeniyle ÜYZ'nin etkilerini değerlendirme konusunda önemli bir perspektif sunmaları mümkündür. ÜYZ'nin akademik yazım süreçleri üzerindeki etkilerinin incelenmesinde bu öğrencilerin bakış açısının dikkate alınmasının hem mevcut literatüre katkı sağlayabileceği hem de gelecekteki eğitim teknolojileri uygulamalarını şekillendirebileceği düşünülmektedir.

Akademik yazma sürecinde ÜYZ'nin güçlü yönlerine dair görüşler dikkate alındığında lisansüstü öğrencilerinin önemli bir destekçisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çoğu özellikle araştırma konuları ile ilgili ÜYZ'nin oldukça zengin bir literatür sunması, akademik veri tabanlarına hızlı erişim sağlaması, disiplinler arası bakış açısı sunması ile çok daha geniş bir perspektiften metinlerini oluşturabildiklerine vurgu yapmışlardır. Pek çok çalışma ÜYZ'nin araştırmacılara zengin bir literatür ve veri kaynağı sunmada dikkate değer bir katkı sağladığını ortaya koymuştur (Chen vd., 2020). Bu da araştırmacıya yazma sürecinde zamandan tasarruf (Huang, 2024), süreci daha kolay hâle getirme (Adams & Chuah, 2022) ve araştırdığı konuya dair daha geniş bir okuma (Ertel, 2018) imkânı sağlayabilmektedir. Bununla birlikte öğrenciler, metnin konusuna dair ön bilgi sunma ve çıkış noktasını belirlemeden metnin dilini bilimsel bir üsluba dönüştürmeye kadar birçok açıdan metnin tasarlanması, oluşturulması ve değerlendirilmesi süreçlerinin tamamında ÜYZ'den önemli ölçüde yararlandıklarını belirtmişlerdir. Özellikle de dil bilgisi, üslup, okunabilirlik gibi konularda öğrencilere katkı sunduğu söylenebilir (Golan vd., 2023). Bunların lisansüstü öğrencilerin akademik yazma süreçlerinde kendilerini yetersiz hissettikleri alanların başında geldiği bilinmektedir (Tunay-Gün vd., 2024). Bu bağlamda ÜYZ'nin öğrencilere dil bilgisi, yazım kuralları gibi zorlandıkları alanlarda kolaylık sağladığını söyleyebiliriz. Lisansüstü öğrencileri ÜYZ'nin diğer bir güçlü yönü olarak da akademik yazma süreçlerinde sağladığı özgünlük ve yaratıcılığı belirtmişlerdir. Oysaki Iskender (2023, s. 1) ÜYZ'nin özgünlük ve yenilik açısından yeterince gelişmediğine, akademik çalışmalarda insan yaratıcılığının ve aklının uzağında olduğuna dolayısıyla bu konularda belirli sınırlılıklarının olduğuna vurgu yapmaktadır. Bununla birlikte ÜYZ'nin yaratıcılığı ve özgünlüğü tehdit ettiğine dair tartışmalar da bulunmaktadır (Shidiq, 2023; Yudkowsky, 2008). Alan yazınında bu konuda farklı görüşler olmakla birlikte araştırmaya katılan lisansüstü öğrencileri ÜYZ araçlarının yazma süreçlerinde yaratıcılık ve özgünlük bağlamında kendilerine olumlu katkıları olacağını düşünmektedirler. Öğrencilerin ifade ettiği güçlü yönler ve yapılan çalışmalarda ÜYZ'ye karşı sergiledikleri tutum (Banaz & Maden, 2024; Eyüp & Kayhan, 2023) dikkatle incelendiğinde ÜYZ uygulamalarının akademik yazma süreçlerinde öğrenciler için önemli bir rehber ve kolaylaştırıcı rol oynadığı söylenebilir.

Lisansüstü öğrencileri ÜYZ'nin akademik yazma sürecinde güçlü yönleri kadar olmasa da zayıf yönlerinin de bulunduğunu belirtmişlerdir. Ancak bu zayıf yönlerinin yazma sürecinde özgünlüğü ortadan kaldırma, bilgiyi manipüle etme, etik ihlallere sebebiyet verme gibi oldukça ciddi sorunları içerdiğini vurgulamışlardır. Pek çok araştırmacı da bu sorunlar çözülmeden ÜYZ uygulamalarının benimsenmemesi gerektiğinin altını çizmektedir (Bozkurt vd., 2021; Bozkurt vd., 2023; Chen vd., 2024). Bununla birlikte ÜYZ uygulamalarının bireyin üretkenliğini ciddi anlamda sınırlandırdığına dikkat çekmişlerdir. İnsanoğlunun hayatını kolaylaştıran gelişmelere (Inkeles & Smith, 1974) ve özellikle de gençlerin yeni teknolojilere nispeten daha hızlı uyum sağladığı (Özkan-Bardakçı, 2024) düşünüldüğünde

akademik yazma gibi zor bir konuda sunduğu kolaylıklar sayesinde öğrencilerin kendilerini zorlamak yerine yazma süreçlerini kolaylaştıracak ÜYZ uygulamalarına yönelmeleri çok da beklenmedik bir durum değildir. Lâkin öğrencilerin buna rağmen bu kolaylığın yarattığı sonucun farkında olmaları dikkate değer bir bulgudur. ÜYZ uygulamaları ağırlıklı olarak İngilizce oluşturulduğundan (Yeniceler-Kortak, 2024) İngilizcedeki performansı ile diğer dillerdeki performansı arasında farklılıklar olabilmektedir. Çalışmada da öğrenciler ÜYZ'nin bu boyutuna vurgu yaparak dilsel hatalara neden olma ve söz varlığının yetersizliği gibi eksikliklerini zayıf yönleri olarak ön plana çıkarmışlardır. Dil desteği bağlamında özellikle de farklı dil ailelerinden gelen diller için ÜYZ'nin gelişmeye ihtiyacı olduğu söylenebilir (Kumlu, 2023). Ayrıca akademik yazma sürecinde ÜYZ'nin, kullanıcının kullanma becerisine bağlı olmasını da öğrenciler önemli bir zayıflık olarak değerlendirmişlerdir. Bu zayıflığın bireylerin henüz ÜYZ uygulamalarına tam anlamıyla alışmadıklarından ve bu uygulamaları yeterince kullanmadıklarından kaynaklı olması bu zayıflığın doğrudan ÜYZ ile alakalı olmadığını da göstermektedir. Tüm bunlarla birlikte yapay zekâ dünyasındaki gelişme hızı dikkate alındığında yakın zamanda bu eksiklikleri telafi edip edemeyeceği önemli bir merak konusudur.

ÜYZ'nin gelecekte sunabileceği fırsatlara ilişkin öğrenci görüşlerinin oldukça sınırlı olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler ÜYZ'nin metinden ve araştırmacıdan kaynaklı problemlerin önüne geçilmesi, metnin içeriğinin zenginleştirilmesi ve zamandan tasarruf sağlanması gibi fırsatlar sunabileceğini ifade etmişlerdir. Bu da mevcut durumların iyileştirilmesine yönelik fırsatları dile getirdiklerini göstermektedir (Chen vd., 2020; Huang, 2024). Bununla birlikte ÜYZ'nin zayıf yönlerinden üretkenliği azaltma ve bilginin manipüle edilmesine karşılık gelecekte bu olumsuzlukların giderilerek bir fırsata dönüştürülebileceğini belirtmişlerdir. Başka bir ifadeyle ÜYZ uygulamalarının akademik yazmada üretkenliği ve bilginin güvenilirliğini artırma bağlamında daha iyi imkânlar sunacağını düşünmektedirler. Nitekim yapay zekânın geliştirilmesi amacıyla çeşitli çalışmalar hızla devam etmekte (Steidl vd., 2023) dolayısıyla yakın gelecekte bu konularda iyileştirmeler yapılması mümkün görünmektedir. Bir başka fırsat olarak ise ileride ÜYZ uygulamalarının araştırmacının üslubunu kullanarak makale yazma imkânı sunması görülmektedir. Tüm bunlar gerçekleşirse ÜYZ uygulamaları ileride akademik yazma sürecinde araştırmacının metne olan katkısını sınırlayabilir ya da engelleyebilir, bu da dolaylı olarak akademik yazım sürecinde yeni yöntemlerin, ilkelerin ortaya çıkmasına yol açabilir (Dergaa vd., 2023). Ancak öğrencilerin fırsatlar ile ilgili sundukları görüşlerin sınırlı olması ÜYZ hakkında yeterli bilgilerinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir (Chen vd., 2024).

ÜYZ'nin akademik yazmada sunacağı fırsatlara karşılık ortaya çıkarabileceği tehditler açısından öğrencilerin görüşlerinin daha belirgin olduğu görülmüştür. Öğrenciler ÜYZ'nin şu anki zayıf yönlerinden biri olarak da ifade ettikleri bireyin yazma becerisini olumsuz etkilediğine, yaratıcılığı ve özgünlüğü ortadan kaldırdığına ilişkin görüşlerinin gelecek için daha da büyük bir tehdit olarak devam edeceğini belirtmişlerdir. Bu da bir akademisyende olması gereken yaratıcılık, özgünlük ve akademik yazma becerisinin yakın zamanda ÜYZ uygulamalarına devredileceği düşüncesine neden olmaktadır. Öğrenciler bu durumun araştırmacının üretkenliğini olumsuz yönde etkileyebileceğini ifade etmişlerdir. Özellikle üretkenlik, yaratıcılık ve özgünlük açısından ortaya çıkan bu çelişkili cevaplar yapay zekânın nereye evrileceği, gelecekte neler sunacağı konusunda insanoğlunun tam bir fikir sahibi olmaması ve dolayısıyla yaşadığı ikilemle açıklanabilir (Barrat, 2023). Öğrencilerin dikkate değer gördüğü tehditler arasında ÜYZ uygulamalarının gelecekte yazma sürecini kalıp ifadeler ile sınırlandırması, sunduğu bilginin sorgulanmaması ve eleştirel bakış açısından uzak metinlerin ortaya çıkması önemli bir yer almaktadır. Bunun da metinler aracılığıyla dezenformasyona yol açacağına, nitelikten uzaklaşılacağına ve insan denetiminin ortadan kalkacağına sebebiyet vereceğini düşünmektedirler. ÜYZ'ye yönelik yapılan eleştiriler ve gelecekte neler olabileceğine ilişkin görüşler arasında özellikle bilimsel bir çalışmada olması gereken eleştirel bakış açısından uzaklaşıp yanlış bilgilerin sunulma ihtimalinin bulunduğu yer almaktadır (Bozkurt vd., 2023; Bozkurt & Sharma, 2023). Öğrenciler ayrıca gelecekte sisteme girilen tüm verilerin herkese açık olması sebebiyle veri gizliliğinin de ortadan kalkma olasılığını önemli bir tehdit

olarak görmektedirler. Gizlilik bugün de tartışılan konular arasındadır (Curzon vd., 2021). Birçok araştırma tarafından da dile getirilen benzer tehditlere yapay zekâ geliştiricilerin nasıl önlemler alacağı zamanla cevaplanacak önemli sorular arasında yer almaktadır.

Yapılan SWOT analizi sonucunda, lisansüstü öğrencilerinin akademik yazma süreçlerinde ÜYZ kullanımının metinlerine geniş bir perspektiften bakabilme, metni tasarlama, dil düzeltmeleri, yaratıcılık ve özgünlük bağlamında önemli avantajlar sağladığı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte etik sorunlar, dilsel hatalar, bireyin özgünlüğünü ve üretkenliğini sınırlama, bilgiyi manipüle etme gibi zayıf yönler oluşturabileceği öngörülmüştür. Akademik yazma sürecinde ÜYZ'nin kişiselleştirilmiş danışmanlık, araştırmacıdan kaynaklı problemlerin önüne geçme, zamandan tasarruf ve üretkenliği artırma gibi fırsatlar sunarken araştırmacının yazma becerisinin gerilemesi, kalıp düşünceler sunma, yaratıcılığı ve özgünlüğü ortadan kaldırma, sunulan bilginin sorgulanmadan kabul edilmesi, veri gizliliğinin yok olması ve insan denetiminin azalması gibi tehditleri de beraberinde getirebileceğine öğrenciler tarafından dikkat çekilmiştir. Ancak öğrencilerin üretkenlik, bilginin güvenilirliği, yaratıcılık ve özgünlük konularında net bir fikir sunamadıkları görülmekle birlikte bu konuların alan yazınında da tartışıldığı bilinmektedir (Brynjolfsson vd., 2019; Shidiq, 2023; Wang vd., 2023; Yudkowsky, 2008). Bu konuların yeni gelişmelerle birlikte daha netlik kazanacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak ÜYZ zayıf yönlerine rağmen günümüzde lisansüstü öğrencilerinin akademik yazma süreçlerinin önemli bir destekçisi olarak kabul edilebilir. ÜYZ'nin lisansüstü öğrencilerini en çok kaygı yaşadıkları konulardan biri olan akademik yazma konusunda motive etmesi yüksek bir olasılık taşımaktadır (Xu vd., 2021). Bununla birlikte sunduğu fırsatlar ve tehditler açısından bakıldığında henüz emekleme döneminde olduğu söylenen ÜYZ'nin (Bozkurt, 2023) gelecekte yapılacak olan iyileştirmeler ve yeni gelişmelerle birlikte öğrencilere akademik yazma sürecinde muazzam fırsatlar sunabileceği gibi, ifade edilen tehditlerle de çok daha olumsuz bir tabloya sebebiyet verebilir. Bu durum, akademik yazımda kullanımının sınırları konusunda yakın gelecekte bir fikir birliğine varılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin akademik yazma süreçlerinde ÜYZ uygulamalarını bilinçli, dengeli ve etik çerçevede kullanmaları büyük önem taşıırken aynı zamanda bu süreçlerin ilgili akademisyenler tarafından etkin bir şekilde yönlendirilmesi ve denetlenmesi de mühim bir gereklilik hâline gelmektedir.

Sınırlılıklar ve Öneriler

Lisansüstü öğrencileriyle gerçekleştirilen bu çalışmanın bazı sınırlılıkları mevcuttur. Öncelikle çalışma sadece lisansüstü öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur. Lisans öğrencileri ile de çalışmalar yapılarak bu alanda daha geniş bilgi edinilebilir. Aynı zamanda doğrudan sürecin içinde olan ve sürekli akademik yazma eylemi içerisinde olan akademisyenlerle de görüşmeler yapılarak çok daha ayrıntılı bilgilere ulaşılabilir. Bununla birlikte görüşme yapılan öğrencilerin akademik yazma sürecinde ÜYZ kullanma deneyimleri ve sahip oldukları teknolojik imkânlar farklılık gösterebilir. Bu sebeple öğrencilerle uygulamaya dayalı çalışmalar yürütülerek öğrencilerin birebir uygulama yaparak süreç hakkında daha fazla deneyim sahibi olmaları sağlanabilir. Sonrasında gözlem, görüşme ve ölçek gibi çeşitli veri toplama araçları ile daha geniş bir perspektiften süreç değerlendirilebilir. Diğer önemli bir durum ise ÜYZ uygulamalarında yaşanan hızlı gelişmeler diyebiliriz. Her geçen gün var olan uygulamalar ya geliştirilmekte ya da üzerine yenileri eklenmektedir. Bu da çalışmada elde edilen verilerin uzun vadede geçerliliğini olumsuz etkileyebilir ancak ulaşılan her sonucun daha sonraki çalışmalar için bir alt zemin oluşturması bu alanda yapılan çalışmaları önemli kılmaktadır. Bununla birlikte akademik yazma lisansüstü öğrencilerinin eğitimleri sırasında zorlandıkları alanlardan biri olup ÜYZ araçlarının eğitim sürecine dâhil edilerek öğrencilerin bu beceriyi daha kolay kazanması ve süreci verimli bir şekilde tamamlayabilmesi günümüz dünyasında bir ihtiyaç hâline gelmiştir.

Kaynakça / Reference

- Adams, D., & Chuah, K. M. (2022). Artificial intelligence-based tools in research writing. In P. P. Churi, S. Joshi, M. Elhoseny, & A. Omrane (Eds.), *Artificial intelligence in higher education: A practical approach* (pp. 169–184). CRC Press.
- Adarkwah, M. A. (2024). GenAI-Infused adult learning in the digital era: A conceptual framework for higher education. *Adult Learning*, 10451595241271161. <https://doi.org/10.1177/10451595241271161>
- Alshater, M. (2022). Exploring the role of artificial intelligence in enhancing academic performance: A case study of ChatGPT (December 26, 2022). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4312358> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4312358>
- American Psychological Association [APA]. (2010). *Publication manual of the American Psychological Association* (6th ed.). American Psychological Association.
- Banaz, E., & Maden, S. (2024). Türkçe öğretmen adaylarının yapay zekâ tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(2), 1173-1180. <https://doi.org/10.24315/tred.1430419>
- Barrat, J. (2023). *Our final invention: Artificial intelligence and the end of the human era*. Hachette UK.
- Barrett, A., & Pack, A. (2023). Not quite eye to AI: Student and teacher perspectives on the use of generative artificial intelligence in the writing process. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 20(59), 1-24.
- Benzaghta, M. A., Elwalda, A., Mousa, M. M., Erkan, I., & Rahman, M. (2021). SWOT analysis applications: An integrative literature review. *Journal of Global Business Insights*, 6(1), 55-73. <https://www.doi.org/10.5038/2640-6489.6.1.1148>
- Bozkurt, A. (2023). ChatGPT, üretken yapay zeka ve algoritmik paradigma değişikliği. *Alanyazın*, 4(1), 63-72. <https://doi.org/10.59320/alanyazin.1283282>
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2023). Challenging the status quo and exploring the new boundaries in the age of algorithms: Reimagining the role of generative AI in distance education and online learning. *Asian Journal of Distance Education*, 18(21), i-viii. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7755273>
- Bozkurt, A., Xiao, J., Lambert, S., Pazurek, A., Crompton, H., Koseoglu, S., Farrow, R., ... & Jandrić, P. (2023). Speculative Futures on ChatGPT and Generative Artificial Intelligence (AI): A collective reflection from the educational landscape. *Asian Journal of Distance Education*, 18(1), 53-130. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7636568>
- Bozkurt, A., Karadeniz, K., Baneres, D., Guerrero-Roldán, A. E., & Rodríguez, M. E. (2021). Artificial intelligence and reflections from educational landscape: A review of AI studies in half a century. *Sustainability*, 13(2), 1-16. <https://doi.org/10.3390/su13020800>
- Brynjolfsson, E., Rock, D., & Syverson, C. (2019). Artificial intelligence and the modern productivity paradox. In A. Agrawal, J. Gans, & A. Goldfarb (Eds.), *The economics of artificial intelligence: An agenda* (pp. 23-57). University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/9780226613475>
- Campbell, M. (2019). Teaching academic writing in higher education. *Education Quarterly Reviews*, 2(3), 608–614. <https://doi.org/10.31014/aor.1993.02.03.92>
- Cave, S., Dihal, K., Hollanek, T., Katsuno, H., Yang, L., Taillandier, A., & White, D. (2023). The meanings of AI: A cross-cultural comparison. In S. Cave, & K. Dihal (Eds.), *Imagining AI: How the world sees intelligent machines* (pp. 16–36). University Press Oxford.
- Chen, X., Chen, J., Cheng, G., & Gong, T. (2020). Topics and trends in artificial intelligence assisted human brain research. *PLoS ONE*, 15(4), e0231192. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0231192>
- Chen, T. J. (2023). ChatGPT and other artificial intelligence applications speed up scientific writing. *Journal of the Chinese Medical Association*, 86(4), 351-353. <https://doi.org/10.1097/JCMA.0000000000000900>

- Chen, Z., Chen, C., Yang, G., He, X., Chi, X., Zeng, Z., & Chen, X. (2024). Research integrity in the era of artificial intelligence: Challenges and responses. *Medicine*, 103(27), 1-7. <http://dx.doi.org/10.1097/MD.00000000000038811>
- Chiu, T. K., Xia, Q., Zhou, X., Chai, C. S., & Cheng, M. (2023). Systematic literature review on opportunities, challenges, and future research recommendations of artificial intelligence in education. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 4, 100118. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100118>
- Cohen, J. F., & Moher, D. (2025). Generative artificial intelligence and academic writing: friend or foe?. *Journal of Clinical Epidemiology*, 179, 111646. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2024.111646>
- Creswell, J. W. (2023). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (7. bs.). M. Bütün, & S. B. Demir (Çev. Ed.). Siyasal Kitabevi.
- Curry, M. J., & Lillis, T. M. (2003). Issues in academic writing in higher education. In C. Coffin, M. J. Curry, S. Goodman, A. Hewings, T. M. Lillis & J. Swann (Eds.), *Teaching academic writing: A toolkit for higher education* (pp. 1-18). Routledge.
- Curzon, J., Kosa, T. A., Akalu, R., & El-Khatib, K. (2021). Privacy and artificial intelligence. *IEEE Transactions on Artificial Intelligence*, 2(2), 96-108. <http://dx.doi.org/10.1109/TAI.2021.3088084>
- Day, T. (2013). *Success in academic writing*. Palgrave Macmillan.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2005). Introduction: The discipline and practice of qualitative research. In N. K. Denzin, & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (3rd ed., pp. 1-32). Sage Publications Ltd.
- Dergaa, I., Chamari, K., Zmijewski, P., & Saad, H. B. (2023). From human writing to artificial intelligence generated text: Examining the prospects and potential threats of ChatGPT in academic writing. *Biology of Sport*, 40(2), 615-622. <https://doi.org/10.5114%2Fbiolsport.2023.125623>
- El Shazly, R. (2021). Effects of artificial intelligence on English speaking anxiety and speaking performance: A case study. *Expert Systems*, 38(3), e12667. <https://doi.org/10.1111/exsy.12667>
- Ertel, W. (2018). *Introduction to artificial intelligence* (2nd ed.). Springer.
- Evans, C., & Robertson, W. (2020). The four phases of the digital natives debate. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2(3), 269-277. <https://doi.org/10.1002/hbe2.196>
- Eyüp, B., & Kayhan, S. (2023). Pre-Service Turkish language teachers' anxiety and attitudes toward artificial intelligence. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 11(4), 43-56. <http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.11n.4p.43>
- Farrelly, T., & Baker, N. (2023). Generative artificial intelligence: Implications and considerations for higher education practice. *Education Sciences*, 13(11), 1109. <https://doi.org/10.3390/educsci13111109>
- Fathi, J., & Rahimi, M. (2024). Utilising artificial intelligence-enhanced writing mediation to develop academic writing skills in EFL learners: A qualitative study. *Computer Assisted Language Learning*, 1-40. <https://doi.org/10.1080/09588221.2024.2374772>
- Gilat, R., & Cole, B. J. (2023). How will artificial intelligence affect scientific writing, reviewing and editing? The future is here.... *Arthroscopy*, 39(5), 1119-1120. <https://doi.org/10.1016/j.arthro.2023.01.014>
- Graham, S., Gillespie, A., & McKeown, D. (2013). Writing: Importance, development, and instruction. *Read Writ*, 26, 1-15. <https://doi.org/10.1007/s11145-012-9395-2>
- Greene, S., & Lidinsky, A. (2012). *From inquiry to academic writing: A text and reader* (2nd ed.). Bedford /St. Martin's.
- Golan, R., Reddy, R., Muthigi, A., & Ramasamy, R. (2023). Artificial intelligence in academic writing: A paradigm-shifting technological advance. *Nature Reviews Urology*, 20(6), 327-328. <https://doi.org/10.1038/s41585-023-00746-x>
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.

- Hajimaghsoodi, A., & Maftoon, P. (2020). The effect of activity theory-based computer-assisted language learning on EFL learners' writing achievement. *Language Teaching Research Quarterly*, 16, 1–21. doi: 10.32038/ltrq.2020.16.01.
- Hammann, L. (2005). Self-regulation in academic writing tasks. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 17(1), 15-26.
- Hartley, J. (2008). *Academic writing and publishing: A practical handbook*. Routledge.
- Huang, Y. H. (2024). Exploring the implementation of artificial intelligence applications among academic libraries in Taiwan. *Library Hi Tech*, 42(3), 885-905. <https://doi.org/10.1108/LHT-03-2022-0159>
- Huisman, B., Saab, N., Van Den Broek, P., & Van Driel, J. (2019). The impact of formative peer feedback on higher education students' academic writing: A meta-analysis. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 44(6), 863-880. <https://doi.org/10.1080/02602938.2018.1545896>
- Helms, M. M., & Nixon, J. (2010). Exploring SWOT analysis—where are we now? A review of academic research from the last decade. *Journal of strategy and management*, 3(3), 215-251. <https://doi.org/10.1108/17554251011064837>
- Inkeles, A., & Smith, D. H. (1974). *Becoming modern: Individual change in six developing countries*. Harvard University Press.
- Irvin, L. L. (2010). What is “academic” writing? In C. Lowe & P. Zemliansky (Eds), *Writing spaces: Readings on writing* (Vol. 1, pp. 3–17). Parlor Press LLC.
- Iskender, A. (2023). Holy or unholy? Interview with Open AI's ChatGPT. *European Journal of Tourism Research*, 34, 3414. <https://doi.org/10.54055/ejtr.v34i.3169>
- Jarrah, A. M., Wardat, Y., & Fidalgo, P. (2023). Using ChatGPT in academic writing is (not) a form of plagiarism: What does the literature say. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 13(4), e202346. <https://doi.org/10.30935/ojcm/13572>
- Karagöl, E. (2020). Akademik yazma açısından bildiri özetleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 410-426. <https://doi.org/10.16916/aded.690405>
- Kacena, M. A., Plotkin, L. I., & Fehrenbacher, J. C. (2024). The use of artificial intelligence in writing scientific review articles. *Current Osteoporosis Reports*, 22(1), 115-121. <https://doi.org/10.1007/s11914-023-00852-0>
- Khalifa, M., & Albadawy, M. (2024). Using artificial intelligence in academic writing and research: An essential productivity tool. *Computer Methods and Programs in Biomedicine Update*, 100145. <https://doi.org/10.1016/j.cmpbup.2024.100145>
- Kim, J., Yu, S., Detrick, R., & Li, N. (2024). Exploring students' perspectives on generative AI-assisted academic writing. *Education and Information Technologies*, 1-36. <https://doi.org/10.1007/s10639-024-12878-7>
- Kumlu, D. (2023). Yapay zekâyla çevrilen film yapımcılığı metinlerinde terminolojik sorgulamalar. *Journal of Academic Social Science Studies*, 16(96), 49-68. <http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.72119>
- Law, L. (2024). Application of generative artificial intelligence (GenAI) in language teaching and learning: A scoping literature review. *Computers and Education Open*, 100174. <https://doi.org/10.1016/j.caeo.2024.100174>
- Lee, J. H., Shin, D., & Noh, W. (2023). Artificial intelligence-based content generator technology for young English-as-a-foreign-language learners' reading enjoyment. *RELC Journal*, 54(2), 508-516. <https://doi.org/10.1177/00336882231165060>
- Leigh, D. (2009). SWOT analysis. *Handbook of Improving Performance in the Workplace: Volumes 1-3*, 115-140. <https://doi.org/10.1002/9780470592663.ch24>
- Lincoln, Y. S. (2009). Ethical practices in qualitative research. In D. M. Mertens, & P. E. Ginsberg (Eds.), *The handbook of social research ethics* (pp. 150-169). Sage.
- McCarthy, J. (2007). From here to human-level AI. *Artificial Intelligence*, 171(18), 1174–1182. <https://doi.org/10.1016/j.artint.2007.10.009>

- Merriam, S. (2018). Nitel araştırma-desen ve uygulama için bir rehber (Çev. Ed. S. Turan). Nobel Yayıncılık.
- Mertens, D. M., & Ginsberg, P. E. (2009). *The handbook of social research ethics*. Sage.
- Mondal, H., & Mondal, S. (2023). ChatGPT in academic writing: Maximizing its benefits and minimizing the risks. *Indian Journal of Ophthalmology*, 71(12), 3600-3606. https://doi.org/10.4103/IJO.IJO_718_23
- Mullen, C. (2006). Best writing practices for graduate students: reducing the discomfort of the blank screen. *Kappa Delta Pi Record* 43(1), 30-35. <https://doi.org/10.1080/00228958.2006.10516456>
- Munk, A. K., Jacomy, M., Ficozzi, M., & Jensen, T. E. (2024). Beyond artificial intelligence controversies: What are algorithms doing in the scientific literature?. *Big Data & Society*, 11(3), 20539517241255107. <https://doi.org/10.1177/20539517241255107>
- Namugenyi, C., Nimmagadda, S. L., & Reiners, T. (2019). Design of a SWOT analysis model and its evaluation in diverse digital business ecosystem contexts. *Procedia Computer Science*, 159, 1145-1154. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.09.283>
- Nazari, N., Shabbir, M. S., & Setiawan, R. (2021). Application of artificial intelligence powered digital writing assistant in higher education: Randomized controlled trial. *Heliyon*, 7(5). <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e07014>.
- Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Chu, S. K. W., & Qiao, M. S. (2021). Conceptualizing AI literacy: An exploratory review. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2, 100041. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100041>
- Nguyen, A., Ngo, H. N., Hong, Y., Dang, B., Nguyen, B. P. T. (2023). Ethical principles for artificial intelligence in education. *Educ. Inf. Technol*, 28(4), 4221-4241. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11316-w>
- Oshima, A., & Hogue, A. (2007). *Introduction to academic writing* (3rd ed.). Pearson.
- Özkan-Bardakçı, M. (2024). Dijitalleşme, teknoloji ve yaşlılık: The Intern filminin sosyolojik analizi. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 5(2), 351-372. <https://doi.org/10.52108/2757-5942.5.2.7>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3rd ed.). Sage.
- Puyt, R. W., Lie, F. B., & Wilderom, C. P. (2023). The origins of SWOT analysis. *Long Range Planning*, 56(3), 102304. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2023.102304>
- Richards, J. C., & Miller, S. K. (2005). *Doing academic writing in education: Connecting the personal and the professional*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Saldaña, J. (2019). *Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı*. (A. Tüfekçi Akcan & S. N. Şad, Çev. Ed.). Pegem Akademi.
- Salinas-Navarro, D. E., Vilalta-Perdomo, E., Michel-Villarreal, R., & Montesinos, L. (2024). Using generative artificial intelligence tools to explain and enhance experiential learning for authentic assessment. *Education Sciences*, 14(1), 83. <https://doi.org/10.3390/educsci14010083>
- Salvagno, M., Taccone, F. S., & Gerli, A. G. (2023). Can artificial intelligence help for scientific writing?. *Critical care*, 27(75), 1-5. <https://doi.org/10.1186/s13054-023-04380-2>
- Shayakhmetova, L., Mukharlyamova, L., Zhussupova, R., & Beisembayeva, Z. (2020). Developing collaborative academic writing skills in English in CALL classroom. *International Journal of Higher Education*, 9(8), 13-18. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n8p13>
- Shidiq, M. (2023, May). The use of artificial intelligence-based chat-gpt and its challenges for the world of education; from the viewpoint of the development of creative writing skills. In *Proceeding of international conference on education, society and humanity* (Vol. 1, No. 1, pp. 353-357).
- Shopovski, J. (2024). Generative artificial intelligence, AI for scientific writing: A literature review. *Preprints*, 2024060011. <https://doi.org/10.20944/preprints202406.0011.v1>
- Singh, A. A., & Lukkarila, L. (2017). *Successful academic writing: A complete guide for social and behavioral scientists*. Guilford Publications.
- Song, C., & Song, Y. (2023). Enhancing academic writing skills and motivation: assessing the efficacy of ChatGPT in AI-assisted language learning for EFL students. *Frontiers in Psychology*, 14, 1260843. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1260843>

- Steidl, M., Felderer, M., & Ramler, R. (2023). The pipeline for the continuous development of artificial intelligence models-Current state of research and practice. *Journal of Systems and Software*, 199, 111615. <https://doi.org/10.1016/j.jss.2023.111615>
- Tunay-Gül, Z., Gürol, M., & Alıcı, B. (2024). Lisansüstü öğrencilerin akademik yazma öz-yeterliliklerine ilişkin değerlendirmeleri. *The Journal of Social Science*, 8(15), 26-34. <https://doi.org/10.30520/tjsosci.1425429>
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 461-472.
- Wale, B. D., & Bogale, Y. N. (2021). Using inquiry-based writing instruction to develop students' academic writing skills. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 6, 1-16. <https://doi.org/10.1186/s40862-020-00108-9>
- Wang, B., Rau, P. L. P., & Yuan, T. (2023). Measuring user competence in using artificial intelligence: validity and reliability of artificial intelligence literacy scale. *Behaviour & information technology*, 42(9), 1324-1337. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2022.2072768>
- Xiao, Z., Zhou, M. X., Chen, W., Yang, H., & Chi, C. (2020, April). If I hear you correctly: Building and evaluating interview chatbots with active listening skills. In *Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 1-14).
- Xu, Y., Liu, X., Cao, X., Huang, C., Liu, E., Qian, S., ... & Zhang, J. (2021). Artificial intelligence: A powerful paradigm for scientific research. *The Innovation*, 2(4), 100179. <https://doi.org/10.1016/j.xinn.2021.100179>
- Yang, M. (2023). New York City schools ban AI chatbot that writes essays and answers prompts. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/us-news/2023/jan/06/new-york-city-schools-ban-ai-chatbot-chatgpt> adresinden erişilmiştir.
- Yeniceler-Kortak, İ. (2024). İletişim ve medya çalışmalarında yeni gelişmeler: Yapay zekâ ve gazetecilik araştırmalarına dair bibliyometrik bir analiz. *Moment Dergi*, 11(1), 81-108. <https://doi.org/10.17572/mj2024.1.81-108>
- Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları* (İ. Günbayı Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Yudkowsky, E. (2008). Artificial intelligence as a positive and negative factor in global risk. In N. Bostrom, & M. M. (Eds.), *Global catastrophic risks* (pp. 308–345), Oxford University Press.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

It is necessary to have advanced academic writing skills to design a text in the mind, prepare for writing, support the text with arguments and then edit it. Academic writing refers to scientific texts written using expert vocabulary and specific sentence structures to improve or evaluate learning (Curry & Lillis, 2003; Day, 2013). In particular, graduate students are expected to develop the ability to produce publications through individual and group studies during the education process (Adams & Chuah, 2022). This process makes academic writing an integral part of their educational life. However, academic writing is one of the areas in which students have difficulty in graduate education (Mullen, 2006). ChatGPT and similar generative artificial intelligence (GenAI) tools that have entered our lives since November 2022 have become the saviors of students in challenging writing tasks (Fathi & Rahimi, 2024; Khalifa & Albadawy, 2024; Song & Song, 2023). However, current research suggests that generative AI brings many potential problems along with its contributions to students' writing (Dergaa et al., 2023; Kacena et al., 2024). The ambivalent impact of generative AI on writing skills necessitates an examination of its strengths and weaknesses, future opportunities and threats in academic writing. The purpose of this study is to examine the impact of genAI on academic writing skills through SWOT analysis. In line with the main purpose, the following questions were analyzed in depth:

1. What are the participants' views on the strengths of using GenAI in academic texts?
2. What are the views of the participants on the weaknesses of using GenAI in academic texts?
3. What are the participants' views on the opportunities that the use of GenAI in academic texts may offer in the future?
4. What are the views of the participants on the threats that the use of GenAI in academic texts may pose in the future?

2. METHOD

Case study design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The aim of case studies is to reveal information specific to a situation by examining it in depth (Yin, 2017). For this purpose, information about the situation or situations is collected and described using observations, interviews, audio-visual materials and documents (Creswell, 2023). This study is also designed as a case study, as it involves in-depth analysis of data collected through interviews about GenAI. The participants of the study consisted of 24 students who were studying for their master's or doctoral degrees at various state universities in Turkey in the 2023-2024 academic year. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used to determine the participants. Criterion sampling refers to the examination of situations that meet predetermined criteria (Patton, 2002). Since this study involves examining the impact of generative artificial intelligence applications on academic writing, two criteria were set as the participants' knowledge of generative artificial intelligence and having completed at least one semester in their education programs. Thus, the study was conducted with 24 graduate students who have partially sufficient or sufficient knowledge about generative artificial intelligence. Personal information form and semi-structured interview form developed by the researchers were used as data collection tools. Content analysis method was used to analyze the data. Content analysis refers to the interpretation of similar data by bringing them together around various themes (Yıldırım & Şimşek, 2018). SWOT analysis method was used to present the results of the research. SWOT analysis is defined as a strategic tool that identifies and evaluates the strengths, weaknesses, opportunities and threats of a particular organisation (Leigh, 2009).

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

As a result of the SWOT analysis, it was revealed that the use of generative artificial intelligence in graduate students' academic writing processes provides significant advantages in terms of looking at

their texts from a broad perspective, designing the text, language corrections, creativity and originality. However, it has been observed that it may create weaknesses such as ethical problems, linguistic errors, limiting the individual's originality and productivity, and manipulating information. In the academic writing process, students pointed out that while generative artificial intelligence offers opportunities such as personalized consultancy, preventing problems arising from the researcher, saving time and increasing productivity, it may also bring threats such as the decline of the researcher's writing skills, presenting stereotypes, eliminating creativity and originality, accepting the information presented without questioning, loss of data privacy and decreased human control. However, students did not present a clear idea about productivity, reliability of information, creativity and originality, and it is known that these issues are also discussed in the literature (Brynjolfsson et al., 2019; Shidiq, 2023; Wang et al., 2023; Yudkowsky, 2008). It is thought that these issues will gain more clarity with new developments. In conclusion, despite its weaknesses, generative AI can be considered an important supporter of graduate students' academic writing processes today. There is a high probability that generative AI will motivate graduate students in academic writing, which is one of the issues they are most concerned about (Xu et al., 2021). However, in terms of the opportunities and threats it offers, generative artificial intelligence, which is said to be in its infancy (Bozkurt, 2023), may offer tremendous opportunities to students in the academic writing process with the improvements and new developments to be made in the future, or it may cause a much more negative picture with the threats expressed. In this case, it is necessary to reach a consensus on the limits of its use in academic writing soon. However, while it is of great importance for students to use generative artificial intelligence applications in academic writing processes in a conscious, balanced and ethical framework, it also becomes an important necessity that these processes are effectively guided and supervised by relevant academics.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 04.03.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-81614018-050.04-2400011962

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma aşamasında, yöntemin belirlenmesi, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında katkısı %50’dir.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma aşamasında, yöntemin belirlenmesi, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında katkısı %50’dir.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.